

Врхунски

Фебруар 2018 / Број 2 / www.vrhunskoznanje.rs / Година I / Бесплатан примерак

Из обданишта
Јелена Петровић

Развој детета посматран као дрво

Експерт

Проф. Др Горан Вилотијевић

**Значај
комуникације
и љубави**

Центар за
развојну едукацију

**Школа
Малац
Генијалац**

Реч уредника
Виолета Стелец

**Здрав
темељ,
здраве
грађевине**

тема броја **Породичне вредности**

4-7

Развој детета посматран као дрво

Периоде васпитања детета можемо посматрати као дрво, оно што генетски добије од родитеља је корен, најраније детињство је стабло, а потом креће гранање утицаја којима је дете изложено

8-11

Значај породице, комуникације и љубави

У овом раду се указује на улогу родитеља у васпитању деце, на проблеме у савременој породици, врсте породица, породичне вредности, значај комуникације у породици, на прихватање деце у породици као и на значај потреба, посебно потребе за љубављу

12-16

Истина, позитивна дисциплина и договарање

Сви желимо здраву, радосну, паметну, задовољну, самосталну, креативну, одговорну децу. Васпитавајући децу као родитељи и /или професионалци, морамо бити свесни и својих и туђих породичних вредности

17

Будимо пример деци

Ми, родитељи, смо модели. Деца нас посматрају како се опходимо према својим родитељима, браћи, сестрама, животињама, људима на улици, продавачицама

18-21

Школа Малац Генијалац

Центар за развојну едукацију Малац Генијалац је стручно удружење чији циљеви су подстицање и развијање интелектуалних вештина и способности деце, почев од раног периода живота

Импресум

Издавач Удружење Врхунско знање за добро васпитање,
Дубровачка 30, 11080 Земун
Телефон 011 316 41 12
vrhunskoznanje@gmail.com

Главни и одговорни уредник
Извршни уредник
Секретар редакције

Виолета Стрелец
Биљана Бошњак Драгановић
Дијана Јоксимовић

Дизајн / графичка обрада
Фотографије

Сарадници

Штампа

Зоран Драгановић
Стјепан Михаиловић, Маријана Паравића

Др Данко Чучковић, Јелена Петровић,
Проф. Др Горан Вилотијевић, Весна Јањевић Поповић,
Драгана Бокун, Владимир Новицки

АТОС ПРИНТ

Пише
Виолета Стрелец
директор ПУ „Моје чедо“

Здрав темељ, здраве грађевине

*Децу васпитавамо сваким својим гестом, покретом,
уздахом и осмехом. Наша невербална комуникација
оставља највише трага код деце*

У овом броју се бавимо темом „Породичне вредности“ и желимо да подсетимо колико је важно детињство и прве године живота. Оне су основ свега, оно што се научи и понесе из породице из тог периода је темељ и основа свега што се касније у животу надограђује. Уколико имате здраве темеље имаћете и здраве грађевине, а неко је некада давно рекао ”Оно чега нема у коренима, неће га бити ни у круни”.

Врло нежно и осетљиво младо биће упија све као сунђер, а одрасли често несвесни да децу не васпитавају речима већ само својим делима могу да наруше и да покваре основе. Децу васпитавамо сваким својим гестом, сваким својим покретом, уздахом и осмехом. Најчешће наша невербална комуникација оставља највише трага код деце. У овим ужурбаним временима само ретко обраћамо пажњу на то колико су нам деца слична. Некада желимо да спроведемо и своје амбиције или жеље, све под изговором како је то за добро нашег детета, а заборављамо да су нам деца гости у животу и да имају право да сами пронађу свој пут. Често им ми одрасли тај пут ускраћујемо са осећањем да им помажемо. Деци у животу нису потребни родитељи који брину, већ они који их воле. Ако некога волите онда треба са њима да уживате. ■

Развој детета посматран као дрво

Периоде васпитања детета можемо посматрати као дрво, оно што генетски добије од родитеља је корен, најраније детињство је стабло, а потом креће гранање утицаја којима је дете изложено

Предшколска установа представља место врло различитих сусретања. На једном месту окупљени су:

- Родитељи, породице, појединци чија деца похађају установу, са својим породичним и личним вредностима

- Запослени са својим личним и породичним вредностима, али и са својим професионалним уверењима и вредностима

- Установа са колективним вредностима на којима почива

У таквој атмосфери и ситуацији преплитања различитих вредности, потребно је повремено преиспитати улогу и функцију установе у грађењу личности детета.

Од тренутка зачећа и самог чина рађања детета на даље, дете као појединац пелази свој животни пут кроз различите фазе. Од саме трудноће, раног детињства, преко предшколског периода и школовања до зрелог доба, раст и развој детета можемо посматрати као дрво.

Пише

Јелена Петровић
педагог, ПУ Адаланд

Корен и стабло дрвета

Оно што дете генетски добије од својих биолошких родитеља је садржано у самом зачетку и корену. Осим генетског наслеђа ту су и ставови будућих родитеља о родитељству, васпитању, представа о детету као бићу коме је потребна подршка да би се развило. Породица у овом периоду доживљава својеврсну трансформацију, проширује се, мењају се и усложњавају односи међу свим њеним члановима. Родитељи и себе посматрају другачије и имају другачији поглед на свет који их окружује. Васпитање почиње.

Најраније детињство које деца проведу у породици можемо посматрати као стабло, базу за даљи развој. У овом периоду породица и вредности које се у породици негују имају снажан утицај на дете, на

његов развој, формирање базичног осећаја сигурности. Тада је васпитни утицај породице веома јак, јер су родитељи и примарна породица најјачи васпитни агенси. Тада родитељи почињу да на дете преносе породичне вредности. Као што јачина и снага стабле дрвета представља базу за развој крошње, тако и ови најранији утицаји у породици представљају основу за развој личности детета.

Према ауторима Калеидоскопа, породица је примарни и најважнији васпитач деце:

- деца су лично и интимно повезана са својом породицом и породица их најбоље познаје,
- деце најраније учење и развој повезани су са породицом и кроз овај породични контекст гради се основ учења детета у свим другим контекстима,
- породица је од рођења детета укључена у његов развој и учење те породицу треба подржавати и ојачавати у тој функцији,
- сваки родитељ жели добро свом детету, само је неким родитељима у томе потребна већа подршка,
- предшколски програм може употпунити децја

породична искуства одрастања и учења ако се развија кроз партнерске односе са породицом.

Врх стабла и гране

Посматрајући даље период васпитања као дрво, врх стабла, а некада и ниже од тога креће гранање утицаја којима је дете изложено, од бака и дека, дадиља, преко родбине до предшколских установа и групе вршњака. У овом раздобљу децјег живота, најчешће око треће године, предшколска установа постаје важан чинилац васпитања.

Важно је да васпитач примењује разноврсне методе, облике рада и материјале, да познаје технике праћења и посматрања детета

Улога предшколских установа је да гради и негује квалитетне партнерске односе са породицом

Уласком у предшколску установу број утицаја на дете се значајно увећава. До сада су родитељи били извор задовољења свих потреба детета. Они су креирали средину и атмосферу у којој дете одраста. Били су главни извор и модел понашања. Сада се део свих ових обавеза, утицаја, послова преноси на предшколску установу.

Толико је различитих породица, различитог састава, броја чланова и структуре, са различитим моделима васпитања и виђењима васпитања детета. Сада је потребно све то задовољити у једној установи, на једном месту, измештеном из породичног дома, познатог окружења, ушуганости. Узимајући у обзир околности у којима савремена породица функционише – радно време родитеља, све више једнородитељских поро-

дица, све мању помоћ треће генерације, одговорност установе је прилично велика.

Захтеви и функције установа

Према савременим ауторима предшколске педагогије, захтеви и функције које установе имају у друштву су:

- Васпитна улога – пружање адекватних подстицајућих услова развоја у складу са основним васпитним и образовним циљевима;

- Социјално заштитна улога – пружање једнаких услова за развој све деце, помоћ породици у економском и социјалном прилагођавању и остваривању васпитне функције;

- Социо-економска улога – збрињавање деце запослених родитеља, чиме се остварује равноправност, економска независност и повећава продуктивност.

Наведене функције које би предшколске установе требале да задовољавају и обављају у друштву додатно се усложњавају у времену у коме живимо. Мањак квалитетно проведеног времена деце са примарном породицом, недовољна 'снага стабла' и изложеност различитим друштвеним, моралним, културолошким утицајима, ставља и породицу и установе у значајно тежу позицију.

Посматрајући развој појединца као дрво, даљи скуп свих утицаја можемо представити као разгранату крошњу дрвета, која обухвата све даље утицаје на дете – школа, друге институције, спортски клубови, групе вршњака, медији и слично.

Имајући у виду важност породичног васпитања и узимајући момент неговања породичних вредности у примарној породици, предшколске установе имају врло комплексну улогу. Како су све установе утемељене на неговању одређених колективних вредности, ставова и уверења, слике о детету и учења које заступају, улога предшколских установа у суштини представља обавезу установе да гради и негује квалитетне партнерске односе са породицом.

Сарадња са родитељима

Партнерски односи и колаборација између програма у оквиру установе и породице граде се кроз :

- узајамно поверење и поштовање,
- емпатију, осетљивост и уважавање перспективе друге стране,
- сталну отворену комуникацију и дијалог,
- препознавање и уважавање јединственог доприно-

са и снага партнера,

- заједничко доношење одлука и спремност на компромисе и промене.

Стога установе не би требале да се не баве “компензовањем” и надомештањем породичних вредности. Установа не би требала да има задатак да настави да гради и негује породичне вредности код детета. Оне треба да проналазе путеве како да на тим вредностима породице граде даље и свој приступ детету, да из њих црпе значајне информације и полазне основе за свој рад. Треба да граде поверење у сарадњи са сваком конкретном породицом. Са таквим виђењем и приступом, установе би требало да допринесу даљем учвршћивању правих и пожељних породичних вредности, али и трансформацији неких вредности у породици, којих породица можда није ни свесна, а које не подржавају добробит детета.

Установа на различите начине гради и унапређује сарадњу са породицом. Основни начини које може-

мо издвојити су: неговање отвореност према породици и увиђање њених особености, грађење поверење у међусобном односу, поступност и двосмерност у процесу грађења односа и увиђање разноврсности у структурама породице као и разноврсности понуде програма.

Само кроз овакав приступ детету, породици и породичним вредностима које свако дете уноси у установу, можемо очекивати да градимо и развијемо квалитетну и богату шуму која ће обилovati јаким стаблима. ■

**У најранијем детињству
васпитни утицај породице
је веома јак, тада родитељи
на дете преносе породичне
вредности**

Значај комуникације и љубави у породици

У овом раду се указује на улогу родитеља у васпитању деце, на проблеме у савременој породици, врсте породица, породичне вредности, значај комуникације у породици, на прихватање деце у породици као и на значај потреба, посебно потребе за љубављу

Кроз историју се породица трансформисала у зависности од цивилизацијског развоја, друштвених односа и друштвених потреба. Самим тим, породица је својеврстан посредник између појединца и друштва. У тој вези, друштво утиче на породицу, кроз законске и нормативне односе, као и кроз утицај многих других фактора као што су медији, уметност, средства информисања, институционално образовање и на многе друге начине. У повратној вези, сама породица и начин на који се формирају односу у њој, утиче на само друштво, на политику, медије и друге облике функционисања заједнице. Породица је друштвена група која има више функција, а основна је репродуктивна. Осим биолошких који су основни фактор, постоје и друштвена правила и законитости који утичу на начин и облик формирања и функционисања породице. Осим репродуктивне функције, веома су битне и васпитна и економска као и организација слободног времена.

Породица је најважнија средина у којој се поставља основа за будуће васпитање, развој и формирање целокупне личности детета. У њој деца стичу своја прва знања, формира им се карактер, усмерења за будуће образовање и развој - кроз учење, бригу, љубав и подршку коју им пружају родитељи. Улога родитеља у васпитању деце је најзначајнија и од ње зависи како ће се и на који начин формирати личност детета. Исправни, али и погрешни утицаји родитеља утичу, у великој мери, на начин на који ће се деца уклопити у свет који их окружује.

Пише

Проф. др Горан Вилотијевић
спољни сарадник,
консултант ПУ Паметница

Проблеми савремене породице

У савременом друштву, породица се сусреће са великим проблемима. Васпитна улога породице се смањује и повећава се утицај средине. Родитељи имају све мање времена да се баве својом децом, па ту празнину попуњавају телевизија, рачунари, мобилни телефони и друге ствари које изузетно утичу на децу. Веома се често јавља и зависност од игрица, интернета и технологије, која омета правилан психофизички развој детета. Савремена породица се сусреће и са другим проблемима. Наше друштво се налази у транзицији. Промена друштвеног система, другачији друштвени односи, економска криза као и сукоб између модерног и традиционалног доводе до збуњености родитеља који не знају када, како и шта да раде са својом децом. Нова сазнања и педагогије, психологије, медицине и других наука утичу на свест родитеља и доводе до нових решења, али и до нових проблема и повећавања збуњености и грешака у васпитању.

Све је присутнији термин „криза породице“, све је више развода, приметан је пад наталитета, породица са ванбрачним децом, неформалних бракова и тога да родитељи добијају децу све касније. Све више је породица са једним дететом. У друштву су све присутније културне промене и сами родитељи се не сналазе у томе. Традиционална породица се заснивала на ауторитету (мушкарца) и на солидарности између свих чланова породице коју је чинило више генерација. Савремена породица гаји другачије односе. Друштво, кроз законе и институционално образовање, инсистира на демократским односима који се имплементирају у свим међуљудским односима, а самим тим и у породици. Све те промене и

**Доминантни обрасци
друштвених вредности се
мењају, а самим тим долази
до промене у породичним
вредностима**

сукоб са традиционалним у васпитању доводи до позитивних, али и негативних утицаја на свеукупни развој деце.

Врсте породица

У последње време се углавном врши подела породице на патријархалну (аутократску) и савремену (демократску). У патријархалној породици доминирају репресивне мера, кажњавање, забране и ауторитативан став родитеља у ком нема много разумевања за потребе, осећања и интересовања деце. Супротно патријархалној породици, демократска, савремена породица подразумева међусобно уважавање, развијање односа у којима су сви равноправни и у којима се поштује личност сваког њеног члана. Патријархална се заснива на ауторитету и наредбама, а демократска на емоцијама, пажњи, разумевању и сигурности. Понашање родитеља је модел по коме се формирају деца и граде њихови погледи на свет, уклапање и прихватање друштвених норми, односа и стандарда друштва. Породица се отвара према друштву и друштву, више него пре, утиче на стварање услова за правилно васпитање деце. Доминантни обрасци друштвених вредности се мењају, а самим тим долази до промене у породичним вредностима. Поред тога, у великом броју

наших породица су се задржали и одређени традиционални погледи по којима се сматра да је изузетно битно поштовање родитељског ауторитета и да родитеље треба безусловно слушати и поштовати. Такође, веома су присутни и ставови да је у основи породице и одговорност родитеља за децу по којој родитељи морају да се жртвују за децу и чине све што је у њиховој моћи за добробит детета, на начин на који се то схвата у друштву које је у транзицији. Тиме долази до сукоба савременог и традиционалног. Веома је присутна максимална посвећеност детету у којој, с обзиром на све мање деце у породицама, долази до претеривања у којима се брига претвара у малтретирање деце и притиске да деца постигну максимуме, не оне који се односе на предиспозиције, већ максимуме који се односе на очекивања родитеља.

Ако постоје проблеми у комуникацији или ако се одвија погрешно, њени ефекти могу да буду погубни по психу, емоционално спокојство и личност детета

Породичне вредности

Зависно од образовног и материјалног статуса родитеља, мењају се и васпитни стилови и приоритети који се односе на очекивања у вези развоја и напретка детета. У породицама вишег образовног статуса више се вреднују, као пожељне особине, култура у опхођењу, знање, одговорност, толеранција и маштовитост, док се у породицама нижег образовног статуса, више цене патријархалне и традиционалне вредности као што су послушност, марљивост, штедљивост, упорност и религиозност. Под породичним вредностима подразумевају се одређени системи норми и обичаја и позитивни односи према одређеним идејама, ставовима, циљевима и мишљенима којима тежи појединац као индивидуа, као члан породице или шире социјалне групације. Породица преноси опште друштвене норме, али их и усклађује са диспозицијама својих чланова. Породичне вредности се односе на прихваћене друштвене вредности и норме, на вредности које се од-

Добићеш играчку ако будеш добар - тиме се деца не васпитавају већ се од њих праве трговци који чине добро да би добили награду

носе на односе између полова, самим тиме и на брак, на ауторитарни или егалитарни облик породичних односа и на васпитање деце.

У модерним, демократским породицама, љубав према детету има огромну улогу у васпитању. У том односу и родитељи и дете су у активном положају. Развијају се егалитарни односи у којима се сваки члан породице уважава. Другачији су приоритети и мења се поглед на породичне вредности. Уместо традиционалних, која су и даље присутна, све већу улогу имају нове породичне вредности, а то су љубав, разумевање, пажња, толеранција.

Значај комуникације

Уколико прихватимо демократске односе као пожељан облик организовања породице у којој владају једнакост, љубав и толеранција мора се обратити пажња на начин комуникације родитеља и деце. Комуникација је процес преноса информација од пошиљаоца до примаоца, размене мисли, осећања и порука. Комуникација је темељ породичних и међуљудских односа. Комуникација је изузетно битна детету, неопходна да би се правилно развијало и социјализовало. Разговором се преносе идеје и мисли. Комуникацијом са одраслима и вршњацима дете учи, исказује емоције и ставове. Комуникација која је добра може да гради личност детета, али ако постоје проблеми у комуникацији или ако се одвија погрешно, њени ефекти могу да буду погубни по психу, емоционално спокојство и личност детета. Чак се и тешки васпитни проблеми деце могу решити ако се у окружењу успоставе позитивни начини опхођења. Хуманистички односи и приступ детету у коме ћемо га разумети, препознати његове потребе, жеље и осећања као и познавати законитости раста и развоја детета, доводи до успешног и позитивног развоја детета. Многи родитељи који се жале на своју децу да су тврдоглава, тешка, да имају кратак фитиљ и сами су, у детињству, стварали сличне проблеме својим родитељима. Деца уче примером, тако да се у детињству формира поглед на начин функционисања породице који се несвесно преноси на изградњу сопственог стила родитељства и опхођења. Због тога је битна сарадња родитеља са образовним установама које похађају њихова деца као и стручњацима који им могу дати савете и едуковати их, чиме би сами били спремнији да се суоче са проблемима који су присутни у одгајању деце.

Прихватање деце

Једна од традиционалних вредности која се појављује и у модерним породицама је жеља за послушношћу деце.

тета. До тог циља родитељи често долазе претњама, принудом, уценама, наградама и казнама. Родитељи често условљавају, односно уцењују децу речима „ако урадиш то и то, ја ћу те волети“ или „добићеш играчку ако будеш добар“. Тиме се деца не васпитавају већ се од њих праве трговци који не чине добро зато што су то прихватили већ да би добили награду или избегли казну. Деца и љубав таквих родитеља схватају условно. Схватају да их родитељи воле САМО АКО се понашају на одређени начин. Потребно је схватити да васпитање није дресура. Свака реч коју упутимо деци носи у себи поруку коју деца дословно схватају и прихватају као слику себе. Деца многе ствари схватају буквално. Уколико се детету каже да је лењо, да је безобразно, глупо оно ће себе гледати тако у мери која зависи од односа који гаји према особи која те речи изговара. Као парадигму односа родитеља и деце требало би посматрати и безусловно прихватање детета, не због онога шта ради, како се изражава, што је боље, слабије, брже, спорије од друге деце већ због тога што постоји. То би био принцип безусловног прихватања детета са свим његовим врлинама и манама. Уколико процењујемо и оцењујемо децу користећи награде и казне, васпитање ће подсећати на дресуру и развијање условних рефлекса код деце.

Потреба за љубављу

Једна од основних потреба деце је потреба за љубављу. Потребне су унутрашње силе, унутрашњи покретачи активности појединца. Човек не би ништа учинио да га на то не нагоне његове потребе. Потребне се односе на вредности. Оне се њима задовољавају и даље развијају. Човек је богат по богатству својих потреба, не потреба око или за себе него потреба у себи. Васпитање је у основи развијање потреба појединца. Познати амерички психолог Маслов је разрадио познату теорију потреба и указао на нивое развоја људских потреба. Једна од основних социјалних потреба је потреба за љубављу. Свако жели да буде вољен. Кад се ова потреба правилно задовољи из ње се развија потреба за сигурношћу, затим потреба за афирмацијом и највише потреба за актуелизацијом, оствареношћу. Писац Максим Горки је лепо указао на значај и развој људских потреба: „Порасту људских потреба нема краја“. Што човек даље живи све ће више имати да жели. Биће које највише жели, то баш и јесте човек. (Шутаковић, Б., 1968) Жеља има синонимно значење за потребу, желети у основи значи потребовати. У раном детињству је та потреба

још израженија. Када се дете роди, оно је скуп инстинката и рефлекса. Рефлекс тражења уснама, рефлекс сисања, рефлекс хватања, Мороов рефлекс и други. Сви ти рефлекси касније нестају, али су траг прошлости код детета, који служи за преживљавање. Деца која су запостављена у том периоду, уколико им је пружено премало пажње и љубави, ако су остављана да плачу да би „развијала плућа“ доживљавају велики стрес. Нико не постаје отпоран на стрес већ га, временом, све теже подноси. Уколико томе додамо недостатак нежности и физичко кажњавање, добићемо несигурно дете које има „кратак фитиљ“. Насупрот томе, дете које је у раном детињству мажено, вољено и неговано касније бива сигурније у себе и лакше се уклапа у друштво.

Хенри Харлоу је спровео експеримент са резус мајмунима. Тек рођене мајмуне је ставио у просторију са две сурогат „мајке“. Једна је направљена од жице и код ње се налазила храна. Друга је била без хране, али направљена од меканог материјала. Мајмуни су проводили много више времена код мекане „мајке“ док су код друге ишли само због хране. Тим експериментом се показана потреба за нежношћу и додиром у развоју.

Многи педагози наводе да је за правилан емоционални развој детета потребно најмање осам загрљаја дневно. Да би дете било сигурно у себе, потребно му је пружити много љубави и пажње. Од хране и физичких активности зависи раст и развој детета, а од љубави душа, емпатија и емоционално здравље. ■

Истина, позитивна дисциплина и договарање

Сви желимо здраву, радосну, паметну, задовољну, самосталну, креативну, одговорну децу. Васпитавајући децу као родитељи и /или професионалци, морамо бити свесни и својих и туђих породичних вредности

Најједноставније концепт вредности можемо представити као нешто у шта верујемо и улажемо време и енергију. С поштовањем ћемо се односити према туђим вредностима - има породица које воле да се друже, друге се баве спортом, неке воле да се осаме, другима је пуна кућа гостију, неки су штедљиви, други рано укључују децу у рад и зарађивање...

Можемо помоћи породицама и нама самима, да уочимо како се разликују породичне вредности, ако замолимо да направе породично стабло заједно са децом и родитељи се сете које вредности и које особине су у породици заједничке, код деда, баба, родитеља... Деци ће много бити јсније када визуелизујемо ситуацијама, цртежом, „материјализујемо“ шта подразумевамо под вредношћу.

Другачији поглед на бајке

Обично бајке читамо деци пред спавање или када пада киша. Очекујемо да ће слушајући бајке обогатити свој речник, научити да слушају, повећају концентрацију и пажњу. Бајке су најбољи материјал за провежбавање наших ставова о животним вредностима, добру, злу, превазилажењу тешкоћа и препрека, осећањима других и емпатији.

Свака бајка има своју причу, след догађаја у којима главни јунак кроз различите препреке уз помагаче долази до циља. Бајка поред „сценарија“ има и своју поруку, промовише неку важну животну вредност. Оне су креативан материјал за помоћ у одрастању.

Како се ко осећао у Ивици и Марици? Како се ко

Док уче шта су лоши поступци, деца морају да знају да критикујемо поступак, а да и даље волимо наше дете

Пише
Весна Јањевић Поповић
психолог

осећа у растанцима - да ли нас сустижу страхови од напуштања..? Или, колико су деца досетљива, како се све боре да не залутају или да надмудре вештицу. Како се пролази у животу кад нас победе искушења...и намами нас кућица од колача? Шта би могло да се пожели од златне рибице? Како је рибици кад сви од ње траже да испуни жеље, има ли и она неке жеље? Како је било репи када су је сви редом вукли? Шта је јунак радио у некој бајци? Шта је могао друго да уради? Да ли се плаши? Када је страх пријатељ, а када непријатељ?

Бајка „Златокоса и три медведића“ или како је други зову „Маша и три медведа“, су сјајан повод да се разговара са дететом о решавању конфликтних ситуација. Медведићи су отишли да прошетају док им се хладила вечера. Шта су медведићи затекли у кући када су се вратили? Неко је појео њихову вечеру, поломио столице, кревете и чак заспао у њиховом кревету. Шта су све могли медведи да ураде? Да се љуте, траже да им Златокоса спреми нову вечеру, изгрде је или чак и бију, избаце из своје куће. Шта су они урадили? Тешили су је што се изгубила и залутала у у њихову кућу. Показали су бригу и разумевање и пружили јој помоћ.

Постоје и друге верзије ове бајке, које ми се мање свиђају, по којима су медведићи научили да закључавају своју кућу, а Маша је побегла својој кући и више није улазила у туђе куће без дозволе.

Насупрот свим страшним телевизијским бићима са разним опасним моћима, дајте прилику детету да замисли да је постало чаробњак који може да ради само добре ствари - шта би све могло да се уради...? Пажљиво слушајте своје дете и откривајте колико и каквих има идеја. Помозите му да открије шта се све добро може урадити. Уместо немој да гњавиш мачку, можете му предложити да је помази или да од папира

и конца направи играчку за мацу. Давање позитивног модела понашања подстиче развој.

Желимо одговорно дете које се понаша у свом најбољем интересу и односе са дететом пуне поверења.

Зашто помаже позитивна дисциплина?

Не заборавите да наградите дете за лепо понашање према другима, тако ће научити да буде свесно у чему се огледа лепо понашање. Као у дечијој песми Д.Лукића «Молим Вас реците отац шта је, да ли је отац тата или судија за прекршаје». Песник нежно подсећа на две ствари родитељства, показивање љубави и постављање одговарајућих циљева, граница и одговорности.

Деца испитују чврстину граница. И док уче заједно са нама шта су лоши поступци, морају да знају да критикујемо поступак, а да и даље волимо наше дете. Понекад је важно и да деци нагласимо да смо баш же-

лели да се такви роде. То ће им појачати сигурност и самопоштовање и даће мало равнотеже нашим нападима критике и поправљања.

Чак и када добије забрану дете може да се понаша као да га се то не тиче. Израз лица, покрети, непосредна реакција могу да дају утисак да дете не уважава оно што му је речено. Међутим за неку децу је довољно да се само мало сачека да би се добила жељена реакција, за неку је потребно да покажемо доследност и онда ћемо лакше препознати њихову спремност да испоштују забрану. Понекад је потребно да се ситуација понови више пута како би научили понашање које се од њих очекује.

Сетите се свих добрих особина вашег детета и добрих ствари које сте му дали, чак и када вас изнервира. За трајан позитиван однос љубави и поверења између вас и вашег детета неопходно је да је ваше заједничко време већином испуњено добрим пријатним искуствима, игром, разговором.

Тајну васпитања открио је онај ко је успео да помири две супротности допустити и ограничити слободу детета (Ц.Лок).

Само доследне забране са јасним објашњењем и образложењем имају смисла. Потребно је да их увек прате предлози позитивног, шта све може да се уради.

Деца брзо одрастају, ако покажете стрпљење, учите их да вас слушају, и слушате и ви њих, водиће са вама поверљиве разговоре: делиће тајне, причаће о страховима, жељама.... Ако у раном детињству успоставите односе сигурности и поверења, можда ће са вама причати и о првим пубертетским проблемима. Деца ће вас увек боље чути шта имате да кажете кроз дискусије на туђим примерима. Када сте активни учесници догађаја преплављују емоције и вас и дете, па понекад способности логичког закључивања нису употребљиве ни код одраслих, а камоли код деце.

Разумљиво је да ће вас свака назнака угрожавања вашег детета од стране других, деце или одраслих, потрести и узнемирити. Покушајте да те ситуације сагледате из свих углова и „противничких“, па тек онда покушате да нађете прихватљиво решење. Проверите како ту ситуацију виде и друге особе од вашег поверења. Већина деце кад описују ситуацију у којој су учествовала превише су концентрисана на себе, па занемаре, обично несвесно, друге и своје поступке према њима. Заједнички разговор, разјашњавање ситуације, помоћи ће да се та ситуација не понови. Ако потрчимо на прву лопту, одбранимо своје дете, умешамо се у њихове конфликте, начине играња, нећемо му помоћи да у будућности само процењује ситуације. Наравно да нећете допустити физичко и емоционално угрожавање.

Школска или вртићка ситуација се битно разликују од породичне. Догађа се да деце код куће мирно проводе поподне: играју се својим играчкама, нико их не прекида и узнемирава, све им је дозвољено, осећају се сигурним у свом простору, не долази до сукоба потреба са родитељима, радо се играју са блиским рођацима и пријатељима који могу бити попустљиви у игри са њима.

Већина родитеља не очекује да се слика коју види, познаје код куће, може битно разликовати у школи или

вртићу. Из различитих разлога, дете може да промени своје понашање. На децу може да утиче, на пример: већи степен буке, строгост захтева, доживљај да није тако важан у школи, као код куће (у школи је један од 25), не задовољавају му се тренутно потребе за храном, пићем... Различити односи са вршњацима отварају мноштво прилика за другарство, позитиван развој, али и сукобе. Догађа се да „претворе“ мирног у неког склоног сукобима. Већа је вероватноћа да се то догоди са децом која пуно времена проводе сама у својој соби, као што би рекао Душко Радовић са „тв гувернантом“, јер заправо нису научили да успостављају комуникацију са другима.

Нека деце тешко уче социјалне вештине. Помозите им у склапању пријатељстава. Позовите децу у вашу кућу, једно или двоје, за почетак. Не дозволите ружне речи, дивљање, тучу. Не заборавите да наградите своје дете за лепо понашање према другима, тако да буде свесно у чему се огледа лепо понашање... Децу треба подстицати да наглас причају шта раде и шта желе да ураде, како би развијала унутрашњи говор. Сви ми руководимо својим понашањем, тако што користимо унутрашњи говор. Покажите примером свом детету како разговарате сами са собом када сте љути на некога, али га нисте ударили: «У реду је, смири се, ружне речи говоре о другоме, а не о мени...»

Бајке су најбољи материјал за провежбавање ставова о добру, злу, превазилажењу препрека, осећанјима других и емпатији

Породична вредност – договарање

Избегавајте физичко кажњавање јер нас оно учи да се конфликти решавају силом, а не договором. Деца тада схвате да је у реду ударити мањег и слабијег и да се проблеми тако решавају.

Физичко кажњавање само тренутно зауставља неко понашање. Дугорочно не мења понашање. Децу чини уплашеном, беспомоћном. Најчешће се сећају ситуације кажњавања, али не умеју да објасне зашто су кажњени. Зато и не могу да промене понашање.

Сваки родитељ понекад има осећај да губи контролу. Једино решење је да се склоните од детета и смирите. Добићете прилику да размислите зашто сте баш тако реаговали. Имаћете времена да покушате да се ставите у дететову ситуацију и размислите шта је све могло да утиче да се дете тако понаша. За децу је важно да се осећају сигурно и заштићено поред нас. Понекад је боље рећи детету да ћете размислити о казни и тако дати себи времена да поступите на најбољи начин. Не обећавајте и не претите ничим што нећете испунити. Зато претходно добро размислите.

Казне не смеју да понижавају, вређају, постиђују дете. Покушајте да казна укључи поправљање, исправљање ситуације. Ако сте већ подигли руку - боље ударите дла-

ном о длан - тиме ћете зауставити и себе и дете! Увек се запитајте желите ли да ваше дете буде особа која губи контролу над собом, па немојте му бити такав пример.

Вредност - да се говори истина

Врло рано деца разликују стварност од имажинације. Радо ће се играти игара „кобајаги“ и у игри преузимати различите улоге и говорити ствари које нису блиске реалности. И одраслима и деци је јасно да се ради о игри. Многи су имали измишљење пријатеље или били „јунаци“ нестварних догађаја.

Ставови према говорењу истине и лагању уче се заједничким живљењем. Различите животне вредности, па и она да се говори истина се уче по моделу. Ако теоријски говоримо да је истина важна, а лажемо дете или друге у његовом присуству, детету шаљемо противуречне поруке. Неко ће рећи да понекад морамо да слажемо. Много је боље да деци не обећавамо оно што не можемо да испунимо. Једноставније је и паметније детету рећи да ће га болети вакцина, али кратко и да слободно плаче кад га заболи, али не и унапред! У супротном болеће га вакцина, али још је већи проблем што неће имати поверења у нас следећи пут.

Ако дете лаже, увек треба да се запитамо да ли се лажима брани од нас. Као када крију оцене. И најгора оцена је повод да се запитамо шта можемо заједно да урадимо, и ми и дете. На крају коме је горе, нама или њему? Сигурно ономе ко је добио лошу оцену. Када нас лажу губе енергију конструишући стварност уместо да заједнички трошимо енергију на решавање проблема. Да ли смо престроги у казнама када дете погрешно? Или, насупрот, не примећујемо када дете манипулише нама.

Деци су потребне границе и конструктивни предлози. Уколико редовно пратимо дететово учење, редовни смо на отвореним вратима у школи, или вртићу, приметимо ситуације када деца мењају своје понашање, понекад, и под утицајем вршњака. Ако пажљиво саслушамо дете кад прича о својим поступцима, и дамо прилику да о томе размислимо без грубог прекоревања, имамо прилику да развијемо међусобно поверење и сигурност. Тада су велике шансе да ће нам дете испричати и

Машта, интелигенција и лагање нису повезани, немојте се дивити досетљивости која укључује лагање

***Ако је детету потребно
провежбавање неке вештине,
могу се користити различита
креативна решења па када
се савлада један материјал
прелази се на другачији***

најнепријатније ствари у којима се није показало „идеално“ и имамо могућност да конструктивно реагујемо. Такве ствари учимо у свакодневним ситуацијама - кад грешком донесе туђу гумицу или оловку, помоћи ћемо му да је врати уз извињење. Никако је нећемо задржати са образложењем „и нашу је неко узео“!

Спорије, али и трајније деловање на промену понашања је ако доследно примећујемо и показујемо да ценимо када нам дете каже истину. Увек је боље хваљење искрености и цењење ситуација када вам деца испричају поштено догађај у коме су учествовали и своју улогу у њему. Догађа се да деца испричају догађај када су се са неким сукобила „заборављајући“ или минимализујући своју улогу у томе. Као родитељ пожелете природно да заштитите своје дете. Опрезност у тумачењу догађаја здравија је за дете и вас. Учите се да сагледате ситуацију и из других углова. Деца

се понекад понашају са вршњацима другачије кад ми нисмо присутни. Оно мора да зна да га ви волите безрезервно, али исто тако морате му јасно ставити до знања да вам се не допадају одређени поступци у које спада и лагање. Циљ је да дете у будућности разрешава различите ситуације на бољи начин. Уколико школска деца лажу, то је вапај у помоћ. Машта и лагање нису повезани. Као ни интелигенција и лагање. Немојте се дивити досетљивости која укључује лагање. Врло брзо ћете и ви и дете постати жртве лагања. Лагање може бити механизам одбране, добро је запитати се од чега или кога.

Ако је детету потребно провежбавање, неке вештине или способности, могу се користити различита креативна решења, па кад савлада један материјал, прелази се на другачији, који је у основи са истом поруком. Да би се нека порука схватила, понекад је потребно да се више пута понови активност на различите начине. Добра околност је постојање различитих сликовница, књига, радних листова који се баве истим темама. Различити издавачи дају допринос на различите начине бављењу осећањима, потребама, упознавању себе и других, свога тела и здравих начина живота.

Ако дете лако и често улази у различите конфликтне ситуације, нема концентрацију и пажњу, изразито непослушно и непредвидиво реагује, не избегавајте да потражите стручну помоћ у развојном саветовалишту. ■

Будимо пример деци

Ми, родитељи, смо модели. Деца нас посматрају како се опходимо према својим родитељима, браћи, сестрама, животињама, људима на улици, продавачицама

Пише
Драгана Бокун
родитељ, ПУ Моје чедо

Шта су породичне вредности? Не постоји дефиниција, или један прави одговор. Свака породица има своју скалу вредности, али отприлике су оне свуда поједнаке. Поштење, искреност, доброта, љубав, поштовање. Добили смо децу и поред бриге да буду сита, сува, чиста и здрава, шта је још битно? Шта је још заиста битно што ми као родитељи можемо да им пружимо?

Бирамо добре вртиће, са добрим васпитачима, водимо их на додатне активности, стране језике, спорт, креативне радионице. Надамо се да ће да упишу добру школу, после факултет, да ће наћи добар посао. Ипак, шта је то, што ће остати дубоко у њима, где ћемо ми оставити дубок траг. То је моменат где их учимо породичним вредностима. То је сваки дан, сат и минут који проведе са нама, и виде како се понашамо. Могла бих се сада позивати на изворе или цитирати психологе, филозофе. Сви су они говорили о породичним вредностима. Али, то је теорија, пракса је нешто друго. Како поред свих обавеза, стреса, научити их тако важним лекцијама?

Љубав, здравље, срећа

Ми смо модели, а они нас посматрају. Увек, чак и када мислимо да нас не чују, они чују све. То би требало да нам је увек на уму. „Васпитни процес је у ствари наш живот”, рекао је проф. др Светомир Бојанин.

Грлимо их, љубимо, говоримо им да их волимо, неколико пута на дан. Не ослањајмо се на то да се подразу-

мева да их волимо, јер су нам деца. Увек када изјављујем љубав својој деци, наведем и разлог зашто их волим, у одређеном тренутку. Волим те јер си данас била јако добра, јер си ми помогла, јер си помогла свом брату, била добра другарица, ћерка, сестра...

Шта значи када је дете добро? Да ли то значи да је успешно, вредно, послушно... Шта бисмо хтели да они постану? Кроз главу ми прође мисао да желим да су здрави и срећни. Усадити им здраве навике, да се хране здраво, да проводе много времена напољу и буду физички активни. Али, како да буду срећни? Шта ће их усрећити? Дobar посао, новац... На те ствари не можемо много да утичемо. Оно што им усадимо од најранијег детињства је чврст и квалитетан темељ на којем ће касније да изграђују себе. Посматрају нас како се опходимо према родитељима, браћи, сестрама, према животињама, људима на улици, продавачицама. Како се понашамо док возимо, како решавамо проблем, конфликт.

Кувар, музичар, научник

Колико су нас пута видели да грлимо своје родитеље? Колико се пута потрудило да заједно ручамо? Колико су нас пута видели да смо читали књигу, помогли старијој особи на улици, упитали комшију за здравље, купили смеће на улици... А то су вредности којима их учимо. Колико смо их пута са пажњом саслушали, дали им право да изнесу своје мишљење? Да ли се свађамо или разговарамо, аргументовано износимо чињенице. Колико често се извинимо када погрешимо и молимо за опрост?

Када се дете у најранијем узрасту научи породичним вредностима? Онда, када се доброта усади у његово срце, а поштење, искреност и поштовање постану део карактера, када воли себе и своје ближње. Неко ће бити добар кувар, спортиста или музичар. То ће бити споредне ствари. Они ће бити добри, срећни људи, јер су од детињства били окружени љубављу, породичном атмосфером, и из њих ће се једног дана изнедрити добри људи. ■

Породичним вредностима их учимо сваки дан, сат и минут који проведе са нама, и виде како се понашамо у одређеним ситуацијама

Школа Малац Генијалац

Центар за развојну едукацију Малац Генијалац је стручно удружење чији циљеви су подстицање и развијање интелектуалних вештина и способности деце, почев од раног периода живота

Следећи ову визију Малац Генијалац успешно спаја “најбоље из различитих светова”, примењујући најбоља искуства Истока и Запада.

Центар је организатор развојно – едукативног програма “ментална аритметика”, који има за циљ популаризацију иновативног математичког метода путем коришћења рачуналке абакус (јап. Соробан). Ментална аритметика ((暗算, јап. Анзан) представља традиционалну источњачку дисциплину, која је у широкој употреби у више од 50 земаља света. Као популаран и модеран едукативни модел развоја когнитивних способности деце, све више је присутна и на Западу.

У оквиру Центра функционише интернационална школа менталне аритметике, која у својој настави примењује оригинални ХИКАРИ програм Менталне аритметике. Програм поседује јединствени метод који потиче из Јапана, земље која представља колевку ове престижне дисциплине. Настао је као резултат дугогодишњег рада психолога, педагога и других стручњака из области едукације, у сарадњи са престижним јапанским Институтотом Томое Соробан из Токија. Заснива се на употреби древне рачуналке абакус (算盤 јап. Соробан), чијом визуелизацијом се постиже изванредно брзо рачунање и развој когнитивних вештина и способности деце у раном период живота. Овим иновативним методом, омогућава се успешнији приступ математици и процесу учења уопште. Такође постиже се свеобухватни интелектуални развој, развија логика, аналитика и начин размишљања. Код полазника се нарочито развијају когнитивне способности

Пише

Владимир Новицки

директор Центра за развојну едукацију Малац Генијалац

и вештине попут развијене пажње и меморије, добре концентрације, фокуса и визуелизације.

Центар је до сада остварио успешну сарадњу са многим локалним самоуправама и образовним институцијама. Школе Малац Генијалац су присутне на 60 локација у Србији, као и широм региона (БиХ, Мађарска, Црна Гора, Хрватска, Словачка...) Рад и резултати су представљени на многим телевизијама, сајмовима образовања, презентацијама и јавним трибинама. Школа је организатор и учесник престижних међународних Олимпијада знања.

Програм Ментална аритметика

Програм је намењен деци, узраста од 4. до 12. године (завршно 14), јер се у том периоду дечији мозак се најдинамичније развија. Употребом абакуса активирају се обе мождане хемисфере чиме се постиже максималан интелектуални потенцијал. Након савладавања рада на абакусу, деца постају Малац Генијалци. У стању су да обављају компликоване

Код полазника се развијају когнитивне способности и вештине попут пажње и меморије, добре концентрације, фокуса и визуелизације

рачунске операције као што су $235 + 64 + 361 - 97 + 196 - 98 = \dots$ без икаквих помагала, искључиво миса-оним путем, дајући тачан одговор за само пар секунди! Ову способност полазници задржавају заувек, поседујући је током читавог живота. Међутим брзо ментално рачунање је само једна од вештина коју Малци савлађују. Много важнији резултати који се постижу су свеобухватни развој когнитивних способности детета, као што су : пажња, меморија, концентрација, визуелизација, машта, самопоуздање...

Програм се темељи на ТБДП приступу (*Total Brain Development Program*) и ВАК методи (Визуелно - Аудитивно - Кинестетичко).

- ТБДП (*Total Brain Development Program*) представља систем целокупног можданог развоја којим се подстиче активација обе мождане хемисфере у раним фазама живота. Као резултат те активације побољшава се низ менталних способности као што су меморија, интелигенција, концентрација, машта...

- ВАК метода (Визуелно - Аудитивно - Кинестетичка) је метод који се развио на основама неуролингвистич-

Програм је флексибилно осмишљен узимајући у обзир индивидуалне потребе сваког детета, а чење се практикује у малим групама

ког програмирања (НЛП) и подразумева укључивање три чула (вид, слух, додир) у процес учења. Ова техника могла би се описати и као Визуелни – видим то што ми говориш; Аудитивни – звучи ми добро; Кинестетички (телесни) – покажи ми како да урадим. Научна истраживања су показала да се најбољи резултати постижу, када се у процесу учења информације примају путем различитих чула јер се на тај начин активира највећи број неуронских веза у мозгу. Таквим учењем процес памћења достиже свој максимум јер се примљене информације преносе са једне на другу хемисферу мозга чиме се активира цео мождани потенцијал.

Програм је флексибилно и пажљиво осмишљен узимајући у обзир индивидуалне потребе сваког детета. Учење се практикује у малим групама (6 - 12 полазника), кроз забавне активности, различите игре и такмичења, при чему је најважнија опуштајућа и креативна атмосфера и позитивни емоционални односи. Ментални развој се постиже на забаван и разигран начин, радом заснованим на три кључне ствари: рачунање абакусом, ментална аритметика и дидактичке игре.

Фазе програма

Припремна фаза - појам и комплементарни бројеви од 1 до 100

Почетна фаза која се примењује за најмлађе полазнике. Циљ ове припремне фазе је да се најмлађи полазници упознају са појмом броја и науче законитости које важе за бројеве од 1 до 100 (комплементарност бројева). У овом период деца још увек не користе абакус, већ се користи класична школска рачунаљка која поседује 10 низова са по 10 куглица. Током овог периода деца савладавају све бројеве до 100, стичу јасну слику о појму броја и њиховом поретку, такође упознавају се са међусобним односом бројева и откривају њихову међусобну комплементарност. Откриће закономерности која влада у математици као најважнијој природној науци представља драгоцену искуство значајну за развој детета. Упознавање и дружење са математиком је веома битно за развој детета, те се не сме се дозволити да она погрешним приступом постане баук детињства. Математика, баш као и читање и писање, треба да постане свакодневни облик дететове комуникације са људима, са временом и простором. Циљ припремног нива је да ослободимо децу страха од математике, да им дозволимо им да јој приђу и додирну је. На тај начин она ће открити њене тајне и правила и развити своју моћ над бројевима.

1. Употреба Соробана (абакуса)

Абакус фаза траје током почетних нивоа, на којима се учи употреба посебне јапанске рачунаљке – Соробана (算盤, абакус). Након што савладају приказивање бројева, деца уче да померањем куглица на абакусу изводе рачунске операције (сабирање, одузимање, множење и дељење).

У овој фази тежиште учења је на финој моторици и чулним надражајима (додир, вид и слух). Учећи на абакусу, деца активирају своја чула јер временом почињу да визуелизују куглице које виде (визуелно), пратећи

речи учитеља (слушање) да би предузели конкретну радњу те померањем куглица абакуса (додир) добили тачан одговор. Током описаног поступка одиграва се интензивни мождани процес. Дечији прстићи су стално у покрету, додирујући куглице абакуса, активирају се тактилни надражаји који делују у мозгу значајно повећавајући број неуронских веза (синапси). Рачунске операције се изводе прстима обе руке, чиме се активирају обе (лева и десна) хемисфера мозга што доводи до повећања когнитивних капацитета деце. Зато се са правом може рећи да логичке операције на абакусу представљају праву мождану гимнастику, нешто попут чучњева или склекова за мозак!

2. Ментална аритметика и визуелизација

Фаза менталне аритметике (暗算, јап. Анзан) почиње током виших нивоа на којима деца уче да рачунају на памет, замишљајући абакус у својој глави. Престаје се са физичком употребом абакуса, те га деца визуелизују, а саме куглице и рачунске операције замишљају. При оваквом рачунању, деца и даље померају прсте као да су им и даље у рукама абакуси. У овој фази савлађују се посебне “компјутерске вештине” (*multi-tasking*), односно упошљава десна хемисфера мозга, одговорна за машту, фотографско памћење и креативност. Ове компликоване мождане радње деца изводе кроз игру, за-

бавне задатке и обавезну релаксацију. Развојем когнитивних способности у раном најоптималнијем периоду живота, дете за себе обезбеђује квалитетнији приступ животу и ефикасно се припрема за касније најзахтевније пословне и емотивне изазове.

Организација наставе

Наставни програм је флексибилно и пажљиво осмишљен узимајући у обзир индивидуалне потребе сваког детета. Учење се практикује у малим групама (6 до 12 полазника), кроз забавне активности, различите игре и такмичења, при чему је најважнија опуштајућа и креативна атмосфера и позитивни емоционални односи. Такође полазницима су на располагању и наши посебни интернет портали и апликације, којима могу да раде домаћи рад и вежбају код куће.

Групе

Програм је прилагођен узрастима, те постоје следеће старосне групе:

- **Полетарци** (од 4 до 6 година)
- **Млађа школска** (први и други разред)
- **Средња школска** (трећи и четврти разред)
- **Старија школска** (пети и шести разред)

Нивои и трајање

- Програм се састоји од 2 нивоа (основни и напредни)
- Сваки ниво траје по 10 месеци (120 часова)
- Настава прати класичну школску годину (септембар – јун)
- Настава се одржава једном недељно (викендом по 3 везана часа)
- На крају сваког нивоа се добија сертификат о стеченом знању
- За најмлађу старосну групу организује се припремна настава у трајању од 2 месеца

Полазницима су на располагању наши интернет портали и апликације, којима могу да раде домаћи рад и вежбају код куће

Тим школе

Тим школе Малац Генијалац чине искључиво професионални наставници, који поседују неопходно искуство и познају методику рада са децом. Сви наставници су успешно положили међународну обуку и поседују сертификат Мастер учитеља Менталне аритметике.

Наставна средства

Хикари представља занимљив програм са мноштвом различитих наставних средстава. Аутори књига и наставног материјала су госпођа Томое Фујимото, власник престижне Томое Соробан Академије и оснивач Јапанског друштва вишеструке интелигенције (*Japan Multiple Intelligences Theory Society - JMIS*) и госпођа Даница Банзић, аутор више књига, дугогодишњи истраживач, едукатор и сертифицирани Мастер учитељ Менталне аритметике.

Поред књига и другог штампаног материјала, програм обухвата видео снимке, компјутерски софтвер, интернет сајтове, онлајн платформу и онлајн вежбе.

Путем онлајн платформе и лиценцираних компјутерских програма пружа се значајна подршка кућном раду, те деца свакодневно могу вежбати менталну аритметику од куће или решавати домаће задатке. ■

Моје породичне вредности

Олга

Породичне вредности су када волим своју породицу зато што се увек смејемо, што идемо заједно у ресторан и тамо једемо, али се и даље смејемо. Волим када се играмо пантомиме и тата голица мене и брата, па ми голицамо њега и он се смеје, а нама је презабавно. Волим своју породицу јер ме уче шта је лепо, а шта ружно.

Милена

Породичне вредности су када волимо једни друге, чувамо једни друге и слушамо једни друге. Волим када са својом породицом идем негде на пиће, када идемо у парк и на зимовање. Тада се осећам лепо. Забавно је и срећна сам. И обожавам када са мамом и татом скијам. Највише волим када се играмо заједно сви, тата, мама, сестра и ја.

Реља

Породичне вредности су када са својом породицом возим бицикл код храма Светог Саве. Смејемо се, забавно је, а када ми се не вози више, приседнем код маме и онда сам срећан. Волим и када идемо на путовања и лепо ми је када идем с њима у ресторан. Не бих их никада мењао, јер ми је лепо с њима.

Мирко

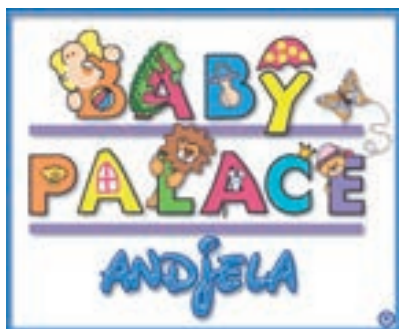
Породичне вредности су када те мама, тата и брат воле. Волим када заједно путујемо, зато што можемо да одмарамо, идемо напоље на снег. Волим да идем с њима у ресторан у кафић и у Мек. Ја се тада осећам лепо и срећно. Волим свог брата зато што је много слadak и зато што ме слуша и свуда ме прати. Моја породица ми је много драга и све ми дају, шта год пожелим.

Raffaella

Породична вредност је када ме породица воли. Мама иде на посао да заради паре да ми купи играчке, бака ме купа, брине о мени, дека ме сваки дан води у вртић. Волим када идем у Италију јер ми је тамо тата и тамо волим да проводим време са породицом. За мене је породица љубав. Волим када легнем па загрлим маму и тату.

Наша мисија и визија

Желимо да подстакнемо установе које су добро радиле, да раде још боље и да подижу како своје стандарде тако и стандарде својих колега, да усавршавају своја знања, а све у интересу нових нараштаја и свеобухватну будућност

GoKinder

UNAPREDITE VAŠE POSLOVANJE

GoKinder je inovativna i kreativna aplikacija napravljena da olakša posao predškolskim ustanovama i vrtićima. Olakšajte neophodno vođenje administracije i u potpunosti se posvetite deci.

- ✓ ANDROID/IOS/WEB PRISTUP ZA RODITELJE
- ✓ BELEŽENJA INFORMACIJA O DECI I RODITELJIMA
- ✓ EVIDENCIJA UPLATA I ZADUŽENJA
- ✓ GALERIJA VRTIĆA DOSTUPNA SAMO RODITELJIMA
- ✓ OGLASNA TABLA VRTIĆA
- ✓ EVALUACIJE ZA VASPITAČE
- ✓ MASOVNO SLANJE SMS I EMAIL OBAVEŠTENJA

Teodora Drajzera 34
 Beograd
 060 0300518
 gokinder@thinkit.rs
 www.gokinder.com

Sve više predškolskih ustanova i vrtića otvara naloge na GoKinder aplikaciji. Šta čekate? Otvorite nalog na aplikaciji kroz nekoliko minuta.